

РЕШЕНИЕ

№ 20206

гр. София, 12.06.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 75 състав, в
публично заседание на 02.06.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Геновева Йончева

при участието на секретаря Наталия Дринова, като разгледа дело номер **4907** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване (КСО), във вр. с чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на Н. Д. М., с постоянен адрес в [населено място], подадена чрез процесуален представител – адвокат Х. Б., срещу Решение № 2153-21-1 от 06.01.2025 г. на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт (ТП на НОИ) – С.-град. С обжалваното решение е отхвърлено оспорването на Разпореждане № [ЕГН]/86/05.11.2024 г., издадено от длъжностно лице по пенсионно осигуряване при ТП на НОИ – С.-град, с което е отказана претендираната от Н. М., по реда на чл. 69б от Кодекса за социално осигуряване (КСО), лична пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Жалбоподателката оспорва законосъобразността на обжалваното решение с доводи за неговата немотивираност и несъответствие с материалния закон. Счита, че разпоредбите на чл. 69б, ал. 1 от КСО и чл. 18, ал. 4 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (НПОС) са тълкувани неправилно от административния орган. Жалбоподателката е категорична в позицията си, че е придобила право на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст за ранно пенсиониране по чл. 69б, ал. 1, т. 1 и т. 2 от КСО, тъй като отговаря на всички законови изисквания към момента на подаване на заявлението за отпускане на пенсия. На базата на подробно мотивирани съображения, моли съда да постанови решение, с което да отмени решението на директора на ТП на НОИ – С.-град и да върне административната преписка на органа за ново разглеждане по същество, като даде задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона. В срока по чл. 149, ал. 3 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК), във връзка с чл. 144 АПК, са представени писмени бележки от адв. Х. Б.. Претендират се направените по делото разноски.

Ответникът – директорът на ТП на НОИ – С.-град, чрез процесуален представител юрисконсулт И., оспорва основателността на жалбата по съображения, изложени в открито съдебно заседание (о.с.з.), и моли същата да бъде отхвърлена. Допълнителни аргументи се съдържат в представената писмена защита. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение..

Административен съд София град, III отделение, 75 състав, след като обсъди доводите на страните и въз основа на представените по делото доказателства и вътрешно убеждение, приема за установено от фактическа страна следното:

На 20.09.2024 г. Н. Д. М. е подала заявление вх. № 2113-21-6850 с искане да ѝ бъде отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст на основание чл. 69б от КСО (л. 17). Към заявлението са приложени изискуемите съгласно чл. 2 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (НПОС) документи, посочени в описа в раздел III.

На 05.11.2024 г. е издадено Разпореждане № [ЕГН]/86, с което длъжностното лице в дирекция „Пенсии“ при ТП на НОИ – С.-град е отказало да отпусне претендираната от Н. Д. М. лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, считайки, че не са изпълнени предпоставките за възникване на правото на пенсия нито по чл. 69, ал. 2 от КСО, нито по чл. 69б, ал. 1 от КСО.

Въз основа на представените документи и тяхната оценка, длъжностното лице в дирекция „Пенсии“ е приело от фактическа страна, че към 20.09.2024 г. заявителката има следния осигурителен стаж:

от I категория: 15 години, 09 месеца и 13 дни, като държавен служител по ЗМВР – офицер/сержант към Министерството на вътрешните работи при осигурител Държавна агенция "Технически операции" (ДАТО);

от II категория: 00 години, 00 месеца и 00 дни;

от III категория: 14 години, 08 месеца и 09 дни.

След преобразуването на стажа в трета категория е прието, че към 20.09.2024 г. Н. Д. М. има осигурителен стаж 41 години, 00 месеца и 01 дни, при навършена възраст 53 години, 10 месеца и 08 дни. Констатирано е, че заявителката няма навършени 54 години и 2 месеца за календарната 2024 г., поради което е прието, че няма право на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст по реда на чл. 69, ал. 2 от КСО. Прието е също, че заявителката не попада в персоналният обхват на нормата на чл. 69б, ал. 1 от КСО, отнасящ се за лицата, полагали труд от първа категория. Съгласно чл. 104, ал. 1 от КСО, първа категория труд се определя с акт на Министерския съвет, а именно с Правилника за категоризиране на труда при пенсиониране (ПКТП – отм.), действал до 31.12.1999 г., и Наредбата за категоризиране на труда при пенсиониране (НКТП), в сила от 01.01.2000 г.. Предвид обстоятелството, че Н. М. не е навършила изискуемата възраст по чл. 69, ал. 1 и ал. 2 от КСО и не разполага с недостигащ стаж като държавен служител по ЗМВР, длъжностното лице по пенсионно осигуряване е приело, че не е налице хипотезата на чл. 18, ал. 4 от НПОС за отпускане на исканата пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 69б, ал. 1 от КСО.

Разпореждане № [ЕГН]/86 от 05.11.2024 г. е обжалвано по реда на чл. 117, ал. 1, т. 2 от КСО пред ръководителя на ТП на НОИ – С.-град. След подробно обсъждане на материалноправните предпоставки на постановения отказ в контекста на регламентацията в чл. 69, ал. 2 от КСО и чл. 69б, ал. 1 от КСО, директорът на ТП на НОИ с Решение № 2153-21-1 от 06.01.2025 г. е отхвърлил жалбата срещу посоченото разпореждане.

Решение № 2153-21-1 от 06.01.2025 г. е връчено на жалбоподателката Н. М. на 18.01.2025 г. (л. 59). Жалбата срещу него е подадена по електронен път на 03.02.2025 г. (л. 9).

При така установените фактически обстоятелства, след проверка законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК и съгласно правомощията

си по чл. 168 АПК, от правна страна съдът приема следното:

Жалбата е процесуално допустима. Тя е подадена в законоустановения срок, от активно легитимирано лице и срещу индивидуален административен акт, подлежащ на съдебно обжалване.

По основателността на жалбата:

Съгласно чл. 117, ал. 1, т. 2, буква "а" от КСО, разпорежданията за отказ или за неправилно определяне или изменение и за прекратяване на пенсиите, добавките и компенсациите към тях се обжалват пред ръководителя на съответното териториално поделение на НОИ. По силата на чл. 117, ал. 3 от КСО, ръководителят на териториалното поделение се произнася по жалбите или исканията с мотивирано решение в едномесечен срок от получаването им. Предвид тази нормативна уредба и приложената на л. 58 Заповед № 1712/17.08.2015 г. на управителя на НОИ, съдът намира, че оспореното Решение № 2153-21-1/06.01.2025 г. е издадено от компетентен орган – директорът на ТП на НОИ – С.-град.

Идентичен извод следва и по отношение на потвърденото с него Разпореждане № [ЕГН]/86 от 05.11.2024 г. Съгласно чл. 98, ал. 1, т. 1 от КСО (в приложимата редакция на кодекса, обн. ДВ, бр. 66 от 2023 г., в сила от 01.08.2023 г.), пенсиите и добавките към тях се отпускат, изменят, осъвременяват, спират, възобновяват, прекратяват и възстановяват с разпореждане, издадено от длъжностното лице, на което е възложено ръководството на пенсионното осигуряване в териториалното поделение на Националния осигурителен институт, или други длъжностни лица, определени от ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт. Процесното разпореждане е издадено от А. В. – началник на сектор „Отпускане на пенсии-трети“, надлежно оправомощена със Заповед № 1015-21-247/04.12.2018 г. на директора на ТП на НОИ – С.-град (л. 48).

Оспореното решение, както и потвърденото с него разпореждане, отговарят на изискванията на чл. 117, ал. 3 от КСО и чл. 59, ал. 2 от АПК. Противно на оплакването в жалбата, решението на директора на ТП на НОИ е подробно мотивирано, като в него са изложени ясни и конкретни правни и фактически основания за издаването му.

Не се констатира нарушение на административнопроизводствените правила, а такива не се и твърдят от жалбоподателката.

Материалната законосъобразност на акта е обусловена от преценката дали жалбоподателката Н. Д. М. е придобила право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по реда на чл. 69б от КСО. Посочената разпоредба предвижда, че лицата, които са работили 10 години при условията на първа категория труд, придобиват право на пенсия при навършване през 2024 г. на 50 години и 4 месеца и сбор от осигурителен стаж и възраст 94 за жените.

От фактическа страна по делото е установено и не се спори между страните, че на оспорващата е зачетена продължителността на осигурителния стаж до датата на подаване на заявлението за отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст (ОСВ) – 20.09.2024 г.: а именно от първа категория труд – 15 години, 09 месеца и 13 дни (по ЗМВР) и от трета категория труд – 14 години, 08 месеца и 09 дни. Съгласно чл. 104, ал. 2 от КСО, общият осигурителен стаж, превърнат към трета категория труд, е 41 години, 00 месеца и 01 дни. Няма спор между страните и относно факта, че за времето от 01.02.1993 г. до 27.10.2008 г. оспорващата е заемала длъжност на държавен служител по ЗМВР, видно от приложеното на л. 32 УП-3/19.09.2024 г. Следователно, при данните от пенсионната преписка, законовите условия за възникване на правото на пенсия на М. по реда на чл. 69б от КСО са налице. Тя е навършила възраст от 53 години – т.е. изпълнено е условието за възраст от 50 години и 4 месеца. Общият ѝ осигурителен стаж е 41 години и следователно сборът между него и възрастта е 94 – равен на изискуемия.

Направеното от ответника тълкуване на КСО относно приложимостта на разпоредбата на чл. 69б от кодекса е в противоречие със закона и с общите правила на правото. По същество, с него се приема, че норма на подзаконов нормативен акт ограничава действието на норма от по-висок ранг – на кодекс, което е недопустимо.

Трайната съдебна практика на административните съдилища и на Върховния административен съд е, че нормата на чл. 18, ал. 4 от НПОС има указателен характер и е в противоречие с нормите на чл. 69, ал. 1 от КСО и чл. 69б, ал. 1, т. 1 от КСО, поради това че въвежда нови правила, различни от предвидените в нормите на КСО. При наличие на установеното противоречие на чл. 18, ал. 4 от НПОС с чл. 69б, ал. 1, т. 1 от КСО, на основание чл. 5, ал. 1 от АПК следва да се приложат нормите на КСО като нормативен акт от по-висока степен от наредбата, в кореспонденция с предписанието по чл. 15, ал. 3 от Закона за нормативните актове. Разпоредбата на чл. 18, ал. 4 от НПОС не е пречка за приложението на чл. 69б, ал. 1, т. 1 от КСО при наличие на навършена възраст и осигурителен стаж. Жалбоподателката е изпълнила условието за осигурителен стаж по чл. 69, ал. 1 от КСО, но не е навършила изискуемата по тази разпоредба възраст, и от съдържанието на цитираната подзаконова норма на чл. 18, ал. 4 от НПОС става ясно, че за да може да се пенсионира по чл. 69б, ал. 1 от КСО, трябва да не ѝ достига осигурителен стаж по чл. 69 от КСО (а не, както в нейния случай, да не ѝ достига изискуема възраст), т.е. поставено е условие за приложението на една от двете законови разпоредби, какъвто ограничителен избор не е предопределен от самия кодекс.

Аргумент в подкрепа на гореизложеното е произнасянето на Върховния административен съд (ВАС) в Решение № 7109 от 11.06.2024 г. по адм. д. № 11052 от 2023 г., Решение № 2259 от 18.02.2021 г. по адм. д. № 10189/2020 г. и Решение № 2291 от 18.02.2021 г. по адм. д. № 9879/2020 г., в които се посочва, че норми от подзаконов нормативен акт като чл. 18, ал. 4 и чл. 17, ал. 2 от НПОС не могат да преустановят действието на норми от по-висок ранг, каквито са чл. 69 и чл. 69б от КСО. Обратното би означавало, че законодателят е предвидил неравноправно третиране на лицата по стаж и възраст, което е в противоречие с разписания в чл. 3, т. 3 от КСО принцип на равнопоставеност на осигурените лица, както и останалите принципи по чл. 3 от КСО, изискващи държавното обществено осигуряване да се осъществява при спазване на задължителност и всеобщност на осигуряването, солидарност на осигурените лица и равнопоставеност на осигурените лица.

По изложените съображения съдът приема, че Н. М. към деня на подаване на заявлението си е отговаряла на всички кумулативно предвидени законови предпоставки по чл. 69б, ал. 1 от КСО за отпускането на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст при условията на посочената разпоредба, с оглед на което така постановения отказ на пенсионния орган се явява издаден при неправилно тълкуване и прилагане на материалния закон и в несъответствие с целта на закона.

В обобщение жалбата се явява основателна и оспореният акт следва да бъде отменен, а преписката върната на компетентния орган за ново произнасяне по заявлението за отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст съобразно дадените в настоящото решение указания.

При този изход на спора на жалбоподателката се дължат своевременно поисканите от процесуалния ѝ представител разноски във вид на адвокатско възнаграждение. В представения по делото на лист 69 договор за правна защита и съдействие е посочено, че процесуалното представителство от адвокат Х. Б. се осъществява безплатно на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата (ЗА). Съгласно чл. 38, ал. 2 от ЗА, в случаите по ал. 1, ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноски, адвокатът или адвокатът от Европейския съюз има право на адвокатско възнаграждение. Съдът определя възнаграждението в размер не по-

нисък от предвидения в Наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата и осъжда другата страна да го заплати. Съгласно чл. 8, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, за процесуално представителство, защита и съдействие по дела по КСО възнаграждението е 500 лв. Съобразно тълкуването на Съда на Европейския съюз (СЕС) по Дело С-438/22, при определяне размера на адвокатското възнаграждение по чл. 38, ал. 2 от ЗА, съдът не е обвързан с размерите, предвидени в Наредба № 1/2004 г. Посочено е, че размерите на възнагражденията по Наредбата могат да служат единствено за ориентир, като от значение за определяне цената на предоставените адвокатски услуги е най-вече фактическата и правна сложност на делото, видът на претенцията, извършените от страните процесуални действия и други. При тези критерии и като съобрази обема на предоставената от пълномощника на жалбоподателката правна помощ, съдът намира, че дължимото на адвокат Б. възнаграждение следва да се определи в размер на 500,00 лв.

Предвид изложеното и на основание чл. 172, ал. 2 и чл. 173, ал. 2 от АПК, Административен съд – София-град, III отделение, 75 състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 2153-21-1 от 06.01.2025 г. на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт – С.-град и потвърденото с него Разпореждане № [ЕГН]/86 от 05.11.2024 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване при Териториално поделение на Националния осигурителен институт – С.-град.

ИЗПРАЩА преписката на длъжностното лице по пенсионно осигуряване при Териториално поделение на Националния осигурителен институт – С.-град за ново произнасяне по Заявление с вх. № 2113-21-6850/20.09.2024 г., подадено от Н. Д. М., при спазване на указанията, дадени в мотивите на настоящото решение по тълкуване и прилагане на закона, в 14-дневен срок, от влизане в сила на настоящото решение.

ОСЪЖДА Националния осигурителен институт да заплати на адвокат Х. Б. адвокатско възнаграждение в размер на 500.00 (петстотин) лева.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба чрез Административен съд – София-град пред Върховния административен съд в 14 – дневен срок от съобщението до страните.

Препис от решението да се изпрати на страните по реда на чл. 137 от Административнопроцесуалния кодекс.

СЪДИЯ: